

Flaggermusen

Organ for Norsk forening for ultralyddiagnostikk

Endelig samlet igjen!

I slutten av april kunne endelig ultralydentusiaster igjen samles til et NFUD symposium. NFUDs 44. symposium ble arrangert på Thon Hotel Storo i Oslo over 3 dager fra 27. – 29. april. Det er hele 3 år siden forrige symposium! Det var jo dessverre slik at symposiet i 2020 som skulle arrangeres i sammenheng med Euroson i Bergen ble avlyst, men vi har dratt nytte av den store jobben som ble lagt ned i utformingen av programmet den gang til årets symposium. Styret lot seg inspirere av tidligere symposium og la opp til en blanding av hands-on-sesjoner, aktuell forskning og foredrag fra de ledende norske ultralydmiljøene, i tillegg til noen inviterte internasjonale foredragsholdere. Fellessesjonene gir en unik mulighet til å utvide egen horisont og synsvinkel, og få øye på mulig tverrfaglig samarbeid, mens mer spissede parallellsesjoner med faglig input, og demonstrasjoner og trening gjennom hands-on skanning gir læring som kan tas med tilbake til den kliniske hverdagen.

Covid-19 pandemien har selvfølgelig også preget NFUD de siste årene. Ultralydundersøkelser oppfyller alle kriteriene for “nærkontakt” og i en periode med verdensomspennende “hands-off” politikk har et nasjonalt og tverrfaglig møte dessverre ikke vært mulig. Men samtidig har pandemien ført til stor interesse, kunnskap og forskning rundt lungeultralyd generelt. Det var derfor veldig passende å åpne symposium 2022 med foredraget “Lungeultralyd: Fra luft til væske, blod eller puss” ved Nils Petter Oveland hvor svamper fra Clas Ohlson fungerte meget godt som illustrasjon av lunger fulle av luft til lunger fulle av væske. Pandemien har også gitt drivkraft til utvikling av nye teknologiske muligheter i møte med pasienten eller kollegaer under utdanning, hvor blant annet televeiledet ultralyd har fått en boost ved Universitet i Stavanger. Stipendiat Victoria Vatsvåg har

sett på muligheten for veiledning av helsepersonell på oljeplattformer eller andre lokalisasjoner med dårlig tilgang til spesialisert helsehjelp, men også hvordan televeiledning ble den eneste mulighet til å opprettholde utdanningstilbud for ultralydstudenter under lockdown i 2020.

I den første fellessesjonen la professor og revmatolog Hilde Hammer fram hvordan man enkelt og rimelig kan bruke ultralydveiledet kortisoninjeksjon til å behandle karpaltunnellsyndrom (CTS). Innlegget førte til nyttige tilbakemeldinger fra andre faggrupper. For mange var det overraskende at CTS tidvis er grunn for induksjon av fødsel når det oppstår under svangerskap! Dette understøtter hvorfor det er nyttig med slike tverrfaglige fora. Hilde ble vinner av NFUDs stipend i 2021, og hun presenterte BIKE-studien i fellessesjonen på torsdagen. Lene Terslev, professor og revmatolog ved Rigshospitalet i København, holdt et innlegg om kuler og klumper ved MSK-ultralyd under fellessesjonen siste dag, et tema som kan være relevant for alle som driver med ultralyd. Hun deltok også under parallellsesjonene om skulder og kne som hands on-instruktør sammen med Christian Høili og Hilde Hammer. I tillegg hadde hun presentasjon om ultralyd av spyttkjertler og akillesenen under en teoretisk parallellsesjon. Ved sistnevnte sesjon hadde også Andreas Diamantopoulos en presentasjon om ultralyd av blodkar ved storkarsvaskulitt. Fysikalsk medisin var representert ved Synnøve Kvalheim i en egen hands on-parallellsesjon om lateral albue- og hoftetendinopati.

For de som var interessert i bruk av ultralyd i akuttmedisin, ga professor emeritus Torbjørn Moe Eggebø en innføring i hvordan man ikke trenger å være obstetriker eller jordmor for å kunne finne mye relevant informasjon om svangerskap ved bruk av ultralyd. Ved å gjøre en kort og systematisk

6-stegsundersøkelse, anerkjent av ISUOG, kan man finne leie, hjerteaksjon, antall foster, placenta, fostervannsmengde og estimere gestasjonsalder, alt gjerne med en håndholdt maskin. Tre gravide kvinner ga etterpå av sin tid for at alle skulle få lære mest mulig via hands-on trening.

Oveland inspirerte med sine erfaringer med bruk av ekkokardiografi prehospitalt og hvordan det kan redde liv. På torsdag fikk vi hands-on veiledning i tre vanlige bruksområder av akutt- og mottakslegene Jay Chotai, Tony Gjessvåg og Jens Stavenes: DVT, eFAST og ultralydveiledet venetilgang.

Odd Helge Gilja og Trond Engjom fra Nasjonal kompetansetjeneste for gastroenterologisk ultralyd (NSGU) viste viktigheten av å ta i bruk hele ultralydverktøykassen når man gjør en grundig transabdominal undersøkelse under utredning, behandling og oppfølging av pasienter med leversykdom og inflammatorisk tarmsykdom, og her har vi mye å lære så neste år ønsker vi definitivt hands-on-trening på Doppler av leverkar og bruk av elastografi av gastroenterologene.

Det var stor interesse for obstetrisk ultralyd også i år, og ultralydjordmødre var veldig godt representert. Hovedfokus her var innføring av tidlig ultralyd for alle gravide, som ble tematisert i en egen sesjon med foredrag om normalanatomi og patologi, aktuelle retningslinjer, datering av svangerskap og livescanning. Fostermedisin var representert gjennom Lone Nørgaard fra Rigshospitalet i København som holdt et foredrag om intrauterin behandling av hydrothoraks og en sesjon om fostervekst. Her ble flere aspekter av intrauterin veksthemming belyst, hvordan oppdage avvikende fostervekst, hvordan utvikler seg barn som ble født for liten og for tidlig senere i livet, og hvordan kan man vite, når det er tid å forløse? Det siste spørsmålet er

bakgrunn for TRUFFLE-studien som professor Christoph Lees fra Imperial College i London presenterte i sitt foredrag. To forelesninger om diagnose av Ashermans syndrom og analsfinkterskade etter fødsel avrundet et variert gyn/obs program.

I kampen om prisen på 10 000 kr for beste frie foredrag fikk vi høre om spennende forskning fra NSGU om både leverelastografi og sonoporasjon, og fra Ahus om lungeultralyd og COVID-19-diagnostikk. Seirende ut av konkurransen gikk derimot informatikkstudent Maria Emine Nylund med prosjektet HoloUmoja hvor vi fikk høre om utviklingen av et potensielt nytt læringsverktøy for opplæring i bruk av obstetrisk ultralyd. Dette læringsverktøyet bruker såkalt *utvidet virkelighet* (*augmented reality*, AR). Brukerflaten i programmet er virtuelt lagt over og koblet til en 3D-printet ultralydprobe og modell av en gravid mage. Ved hjelp av HoloLens kan et hologram av et foster sees i magen og man kan øve seg på å forstå hvordan et Dopplerspekter fra navlesnoen avhenger av hvor man avbilder og noen utvalgte ultralydparametre. Masterprosjektet blir veiledet av Gabriel Kiss og Ekatarina Prasolova-Førland ved NTNU.

Vinneren av NFUDs forskningsstipend på 20 000 kr ble Andreas Jessen Gjengstø fra Haukeland Universitetssykehus for prosjektet *SonoDOCC – Sonographic Diagnostics with Oral Contrast for crohn's*. Formålet ved studien er å utvikle en ny ultralyd metode for økt deteksjon av inflammasjon, ulcerasjoner, stenoser og motilitetsendringer hos pasienter med crohns sykdom i nedre tynntarm. Stipendet vil bidra til å dekke kostnadene av kontrastmiddelet som skal brukes for å fremme forandringer i tarmveggen som man håper å detektere ved hjelp av ultralyd. Prosjektet blir veiledet av Kim Nylund og Odd-Helge Gilja, og vi i styret gleder oss til å følge prosjektet!

Generalforsamlingen hadde hovedfokus på foreningens økonomi. Også her har pandemien satt tydelige spor, med redusert medlemsbidrag under koronaåret 2021, mindre interesse fra industrien og samtidig konstante utgifter i form av medlemskap i EFSUMB, tidsskriftet *Ultraschall* og forskningsstipend har balansen vært negativ. Men foreningen har samlet sett god økonomi og sponsoraktivitet ser lysere ut i 2022. En litt trist trend er et synkende antall medlemmer i foreningen, og vi håper at alle blir med å informere om og reklamere for den

fine foreningen vår! Hele styret, med Solveig Fadnes som styreleder, fortsetter som planlagt frem til 2023. Valgkomiteen til neste årets valg er Roald Flesland Havre, Claudia Heien og Hilde Berner Hammer. Torbjørn Moe Eggebø ble valgt som ny revisor.

Symposiet i år har med 116 påmeldte deltakere vært godt besøkt, men vi har kapasitet og entusiasme for mange flere i 2023! I år stilte 8 firma med en imponerende maskinpark og forskjellige simulatorer, som ga deltakerne muligheten til å skanne under veiledning av instruktører fra forskjellige fagområder “hands-on” på modeller og hverandre. Vi konkluderer med et vellykket NFUD symposium 2022 og har nok en gang erfart at det årlige ultralydsymposiet er en viktig arena for læring og utveksling av kunnskap, nyere forskning og ideer, og ikke minst til å møte gode kolleger og knytte nye kontakter.

Besøk gjerne hjemmesiden www.nfud.no eller NFUDs Facebookside for mer informasjon info og utvalgte bilder av arrangementet.

Solveig Fadnes, Leder NFUD